

ישראל במדד הסביבה הפילנתרופית הגלובלי 2022 (Global Philanthropy Environment Index 2022)

מדד הסביבה הפילנתרופית הגלובלי הוא דו"ח עולמי בהובלת בית הספר לפילנתרופיה באוניברסיטת אינדיאנה ובהשתתפות כ-100 מומחים מן העולם. הדו"ח מודד ומערך את הסביבה שבתוכה פועלת הפילנתרופיה ב-91 מדינות וכלכלות על ידי בחינת התמריצים והחסמים לנתינה, תוך הארת המערכות המורכבות של תקנות, פוליטיקה ותרבויות שמעצבות את הפילנתרופיה העולמית. הדו"ח העדכני סוקר את תקופת הזמן שבין 2018-2020.

ישראל בהשוואה למדינות המזה"ת

ישראל בולטת בציון הגבוה ביותר בהשוואה למדינות אחרות באזור המזה"ת אולם בחלק מן הממדים מראות המדינות האחרות ציונים טובים מאלו של ישראל (תמריצי מס לנתינה בירדן, נתינה חוצת-גבולות בכווית, סביבה כלכלית בקטאר ובאיחוד האמירויות).

במרבית המדינות במזה"ת מסווג המשטר כאוטוריטרי, וגם ישראל מוגדרת בדו"ח כ"דמוקרטיה פגומה"; מדד הסביבה הפוליטית במדינות אלו במזה"ת משקף מדיניות מצרה ומגבילה כלפי פעילות ארגונים חברתיים וגיוס תרומות.

במרבית המדינות במזה"ת מתקיימים פערי אי שוויון גדולים כך שהארגונים החברתיים הפועלים במסגרתן מספקים שירותים חברתיים שהממשלות מחסירות.

לסקירה ראשונית השוואתית של מדינות המזה"ת כולל טבלת דירוג המדינות ומפה ראו [כאן](#). לקריאת הדו"ח המלא ראו [כאן](#).

ישראל בהשוואה למדינות מפותחות

אף שישראל עוקפת בציון הגבוה את מרבית מדינות מרכז אירופה, אין היא משתווה לציונים שזכו להן מדינות מערב אירופה (4.07-4.91), שבהן המדיניות המשפטית התומכת בפילנתרופיה וארגונים חברתיים צפויה ויציבה. עם זאת, הסביבה הפוליטית בחלק מן המדינות הללו מתערערת נוכח צבירות כוח בידי פופוליים ימני ולצד זאת צפויים במדינות אלו להתעורר אתגרים הנובעים מהצורך בחדשנות ויזמות חברתיים.

גם בהשוואה לקנדה (4.44) ולארה"ב (4.76) ישראל מצויה בפיגור. במדינות אלו יש מסורת ארוכת שנים של רגולציה וגישה חברתית-תרבותית תומכת פילנתרופיה וארגונים חברתיים.

על רקע אלו התורמים במדינות אלו הופכים יותר ויותר מתוחכמים בידע ובציפיות שלהם מארגונים חברתיים; מחפשים מעורבות, אימפקט ושקיפות, ומפתחים כלים מגוונים לנתינה מבוססי טכנולוגיה כגון פלטפורמות מקוונות, קרנות ייעוץ של תורמים, חברות מסחריות ומימון המונים. **דווקא בהקשרים אלו, הפילנתרופיה הישראלית דומה ואף מובילה מגמות דומות.**

לסקירה ראשונית השוואתית של מדינות מערב אירופה כולל טבלת דירוג המדינות ומפה ראו [כאן](#). לסקירה ראשונית השוואתית של ארה"ב וקנדה כולל טבלת דירוג המדינות ומפה ראו [כאן](#).

המדד מספק תמונה המבהירה כיצד והיכן הסביבה הפילנתרופית משתנה ומתפתחת, והכי חשוב — כיצד למקסם את יכולתה של הפילנתרופיה לסייע בפתרון אתגרים דחופים ([סרטון](#)).

המדד מבוסס על סולם בן חמש נקודות (1-5) ובוחן שישה ממדים מרכזיים המייצרים סביבה פילנתרופית:

- ◀ חופש הפעולה של ארגונים חברתיים
- ◀ תמריצי מס לנתינה
- ◀ נתינה חוצת-גבולות
- ◀ סביבה פוליטית
- ◀ סביבה כלכלית
- ◀ סביבה חברתית-תרבותית

לסקירה ראשונית השוואתית כולל טבלת דירוג המדינות ומפה ראו [כאן](#). לקריאת הדו"ח המלא ראו [כאן](#).

ישראל במדד

ישראל שומרת על יציבות ביחס לשנים עברו עם ציון משוקלל העומד על 3.96 והיא מדורגת יחד עם מדינות כגון ספרד, צ'כיה, קוסובו, מקדוניה, הונג קונג וקוריאה.

הדו"ח מצביע על רגולציה מאפשרת ומיטיבה בהקמה, ניהול ותפעול של ארגונים חברתיים לצד הגבלות והצטרף צעדים של ארגוני זכויות האדם בישראל – בדיווח על תרומות מישות מדיניות זרה, בהגבלת הפעילות במערכת החינוך ובמערכות הבינו"ל ובדרישה לנאמנות לשם תקצוב ציבורי.

כמו כן מאיר הדו"ח את מדיניות הטבות המס המיטיבה ומבקר את הפרוצדורה הפוליטית הנדרשת על מנת לזכות בהטבות מס. הדו"ח מוסיף לתאר את חוסר היציבות הפוליטית המאפיינת את ממשלות ישראל בשנים האחרונות, את הבסיס הכלכלי האיתן בישראל לעומת פערי אי-השוויון והקיטוב החברתי המעיבים והמגבירים את הלחץ והדרישה מארגונים חברתיים.

לבסוף, מתאר הדו"ח התפתחויות והתמקצעות בפילנתרופיה הישראלית ואת השלכות של מגפת הקורונה והערכות לגבי התפתחויות עתידיות.

ציונים נמוכים יחסית קיבלה ישראל בממדים: תמריצי מס לנתינה (3.50) ונתינה חוצת-גבולות (3.50); וציונים גבוהים בממדים חופש הפעולה של ארגונים חברתיים (4.50) והסביבה החברתית-תרבותית (4.50).

לעיון בדו"ח על ישראל ראו [כאן](#).

1. הדו"ח נערך על ידי גליה פיט מהמכון למשפט ופילנתרופיה, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב וחגי כץ מהמחלקה למנהל עסקים, הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.